

ULKOSUOMALAISSTRATEGIA – UM tavoiteasiakirja

Millaisiin tarpeisiin meidän on pyrittävä vastaamaan?

Ulkosuomalaisparlamentin päätöslauselmien, kuulemisien, kyselytutkimuksen, ministeriön EU-maiden ja asiakkaiden kanssa käymien keskustelujen sekä aiemman ulkosuomalaisia koskevan ohjelman perusteella passin hakemiseen ja voimassaoloon liittyy ulkosuomalaisilla tarpeita, joihin on pyrittävä vastaamaan yhteistyössä sisäministeriön hallinnonalan kanssa. Ulkosuomalaisparlamentin päätöslauselmissa mainitaan ulkoministeriön vastuulle kuuluvina asioina passikysymysten lisäksi D-viisumi, Yhdysvaltojen Global Entry -ohjelmaan liittyminen ja Suomen lisääminen matkustusilmoituksen kohde-
maaksi.

Suomen ulkomaanedustustoilla on keskeinen rooli ulkosuomalaisille viestimisessä, mikä nousi esiin myös kevään aikana järjestetyissä kuulemisissa. Siirtolaisuusinstituutin kyselytutkimuksessa osa vastaajista toivoi Suomen suurlähetystöiltä parempaa yhteydenpitoa ulkosuomalaisten toimijoiden kanssa. Myös edelliseen ulkosuomalaispoliittiseen ohjelmaan sisältyy toimenpide edustustoverkon hyödyntämisestä ulkosuomalaisille suunnatussa viestinnässä.

Kevään aikana pidetyissä kuulemisissa on tullut esiin ulkosuomalaisten tarve ylläpitää ajantasaista ja monipuolista Suomi-kuvaa ja niin halutessaan toimia Suomen myönteisen maakuvan rakentajina asuinmaissaan. Ulkosuomalaisten rooli tässä nähdään tärkeänä myös ulkoministeriössä.

Kansainvälisen kaupan osaston sekä suunnittelu- ja tutkimusyksikön selvitysten perusteella on mahdollista edelleen kehittää ulkosuomalaisten integrointia tapauskohtaisesti paremmin mukaan Suomen kestäväan kasvun tukemiseen, elinkeinoelämään ja vienninedistämiseen. Ulkosuomalaisille kevään aikana pidetyissä kuulemisissa nousi esiin myös ulkosuomalaisten oma halu tuoda tietojaan ja taitojaan Suomen valtion käyttöön. Myös edelliseen ulkosuomalaispoliittiseen ohjelmaan sisältyi politiikkalinjaukset, jotka mukaan elinkeinoelämän ja ulkosuomalaisten välistä yhteydenpitoa tuetaan.

Ulkoministeriö keräsi kevään aikana tietoja verrokkimaiden ulkokansalaispolitiikoista, ajatuksena että muiden maiden toimintatavoista voidaan soveltuvin osin ottaa oppia. Keskeisiksi tekijöiksi verrokkimaiden ulkokansalaispolitiikoissa tunnistettiin paluumuuttajien houkuttelu ja tukeminen sekä ulkokansalaisten hyödyntäminen maakuvatyössä, joskin käytänteet ovat hyvin vaihtelevia. Muutamalla maalla on erillisiä vienninedistämisverkostoja ulkokansalaisille.

Millaisia toimia tarpeisiin vastaaminen vaatii?

Passin hakeminen ja voimassaolo

Ulkosuomalaisparlamentin päätöslauselmiin sisältyy useita passeihin liittyviä ehdotuksia:

Ulkosuomalaisparlamentti ehdottaa päätöslauselmissaan ulkomailta käsin haettavan passin hinnan perusteiden selvittämistä ja hinnan kohtuullistamista.

Passin hintaa käsittelevää maksuperusteasetusta ollaan parhaillaan uudistamassa.

Ulkosuomalaisparlamentti ehdottaa, että Suomen Haagin suurlähetystöön palautetaan passihakumahdollisuus.

Passihakumahdollisuus on palautettu Suomen Haagin suurlähetystöön 1.10.2021 aiemman päätöksen pohjalta.

Ulkosuomalaisparlamentti esittää, että ulkoministeriö toimittaa liikkuvan passisalkun Aucklandiin vähintään kerran vuodessa.

Passisalkkua on käytetty, koronaepidemianteen sen sallittua, toukokuussa 2021 Aucklandissa ja tarkoitus on jatkaa normaalikäytäntöä mahdolliset koronarajoitteet huomioiden.

Ulkosuomalaisparlamentti esittää, että Euroopan alueella otetaan käyttöön passisalkkuja passihakumatkojen kohtuullistamiseksi.

Passisalkku on käytössä mm. Ranskassa, UK:ssa ja Saksassa ja sitä hallinnoi ao. suurlähetystö ottaen huomioon erityisesti ikääntyvien passin- ja henkilökortinhakijoiden tarpeet. Passisalkkuja paremman palvelun ja kustannustehokkaamman toiminnan tarjoaisi ulkoministeriön näkemyksen mukaan passihakemusten vastaanoton ulkoistaminen ulkoiselle palveluntarjoajalle. Asia Tavoitteen edistämistä tulee selvittää yhteistyössä sisäministeriön kanssa.

Ulkosuomalaisparlamentti kiinnittää lauselmissaan huomiota myös passin voimassaoloaikaan ja kehottaa sisäministeriön poliisiosastoa jatkamaan kymmenen vuoden voimassaoloaikaan siirtymisen selvittämistä.

Myös ulkoministeriön näkökulmasta passin pidempi voimassaoloaika olisi myönteinen, koska se vähentäisi asiointien tarvetta ja osaltaan kohtuullistaisi kustannuksia passin hakijalle. Ulkoministeriö on halukas jatkamaan keskusteluja voimassaoloajan pidentämisestä sisäministeriön kanssa, tavoitteena passin kymmenen vuoden voimassaolon edistäminen.

Passeihin liittyvää asiointia voitaisiin helpottaa myös sähköistä asiointia kehittämällä. Tätä voidaan selvittää yhteistyössä ulkoministeriön ja sisäministeriön kanssa, kuten myös edelliseen ulkosuomalaispoliittiseen ohjelmaan on kirjattu.

Muut konsulipalveluihin liittyvät asiat

Muina ulkoministeriölle kuuluvina konsulipalveluihin liittyvinä asioina ulkosuomalaisparlamentin päätöslauselmiin sisältyy maininta kansallisen D-viisumin käyttöönotosta.

D-viisumia koskeva ulkomaalaislain muuttamista koskeva lakiesitys on annettu eduskunnalle ja muutosten on tarkoitus tulla voimaan keväällä 2022. Ensimmäisessä vaiheessa D-viisumia voivat hakea start up –yrittäjät ja erityisasiantuntijat, joille on myönnetty oleskelulupa.

Ulkosuomalaisparlamentti esittää päätöslauselmissaan, että Suomen tulisi liittyä Yhdysvaltojen Global Entry -ohjelmaan.

Valtioneuvosto on tänä vuonna asettanut valtuuskunnan Suomen US Global Entry-ohjelmaan liittymistä koskeviin neuvotteluihin Yhdysvaltain kanssa.

Ulkosuomalaisparlamentti esittää, että ulkoministeriö lisää matkustusilmoitusjärjestelmään myös Suomen kohdemaaksi ja että tiedottamista matkustusilmoitusjärjestelmän käytöstä lisätään.

Ulkoministeriöllä on Suomessa rajalliset toimintavaltuudet, eikä esimerkiksi Suomen sisäinen kriisiviestintä kuulu ulkoministeriön vastuisiin Suomessa. Ulkoministeriö tutkii mahdollisuutta poissaoloilmoituksen tai vastaavan lisäämiseen vastauksena ulkosuomalaisparlamentin esittämään ongelmaan. Ohjevideo matkustusilmoituksen tekemisestä on lähetetty Suomi-Seuralle ennen kesäkuussa järjestettyä virtuaalista Suomi-kylä-tapahtumaa.

Ulkosuomalaiset viestinnän ja maakuvatyön kohderyhmänä

Suomen ulkomaan edustustoja pyydetään kiinnittämään entistä paremmin huomiota asemapaikalla olevien potentiaalisten ja kiinnostuneiden ulkosuomalaisten parempaan hyödyntämiseen sekä tiiviimpään vuorovaikutukseen, mm. viestintää lisäämällä.

Ulkoministeriö huomioi ulkosuomalaiset yhtenä keskeisenä kohderyhmänä ulkoasiainhallinnon viestinnän ja maakuvatyön kanavia ja keinovalikoimaa kehitettäessä.

Ulkosuomalaisten osallistamista Suomen myönteisen maakuvan edistämiseen asuinmaissaan tuetaan esimerkiksi jakamalla ajantasaista tietoa Suomeen liittyvistä tapahtumista sekä Suomi-viestinnän työkalupakin Finland Toolboxin ja maakuva-media ThisisFINLANDin maakuvatyön sisällöistä. Tavoitteena on myönteistä Suomi-kuvaa vahvistavien sisältöjen aktiivisempi levittäminen myös Suomi-yhteisöjen toimesta.

Integroiminen kestävän kasvun tukemiseen, elinkeinoelämään, vienninedistämiseen

Suomen ulkomaan edustustoja pyydetään kiinnittämään entistä paremmin huomiota asemapaikalla olevien potentiaalisten ja kiinnostuneiden ulkosuomalaisten parempaan hyödyntämiseen sekä tiiviimpään vuorovaikutukseen, mm. viestintää lisäämällä.

Tavoitteena on edelleen edistää ulkosuomalaisten integroimista mukaan Suomen kestävän kasvun tukemiseen, elinkeinoelämään ja vienninedistämiseen yhteistyössä Business Finlandin ja muiden Team Finland -toimijoiden kuten kauppakamareiden/yhdistysten kanssa. Paikallisolosuhteiden ja ulkosuomalaisten profiilin vaihdellessa tarvitaan tapauskohtaista harkintaa.

Millaisia strategisia tavoitteita ja toimia voimme asettaa seuraavalle viidelle vuodelle?

TAVOITE 1 Ulkosuomalaisten passihakemuksiin liittyvä asiointi on nykyistä sujuvampaa

- Toimi 1 Edistetään passin voimassaoloaikaan liittyvää asiaa käymällä keskustelua sisäministeriön kanssa, tavoitteena 10 vuoden passin käyttöönoton eteneminen
- Toimi 2 Käydään sisäministeriön kanssa keskustelu passihakemusten vastaanoton ulkoistamisesta ja tuetaan tarvittaessa asian jatkoselvityksessä, tavoitteena passin haun ulkoistaminen ulkomailla
- Toimi 3 Selvitetään sähköisen passinhaun kehittämistä yhteistyössä sisäministeriön kanssa

TAVOITE 2 Viestintä/maakuva: Tyytyväisyys jaettavaan tietoon kasvaa ja ulkosuomalaiset seuraavat ulkoasiainhallinnon viestinnän ja maakuvatyön kanavia ja sisältöjä ja jakavat tietoa eteenpäin omissa verkostoissaan

- Toimi 1 Ulkosuomalaisten huomiointi yhtenä keskeisenä kohderyhmänä ulkoasiainhallinnon viestintää kehitettäessä
- Toimi 2 Inspiroivan ja monipuolisen maakuvasisällön varmistaminen myös ulkosuomalaisten näkökulmasta. Ulkosuomalaiset otetaan kohderyhmänä ja mahdollisesti myös kumppanina huomioon edustustojen viestintätyössä

TAVOITE 3 Ulkosuomalaisten integroiminen tapauskohtaisesti mukaan Suomen kestävän kasvun tukemiseen, elinkeinoelämään ja vienninedistämiseen

- Toimi 1 Suomen ulkomaan edustustot kartoittavat entistä aktiivisemmin potentiaalisia ja kiinnostuneita ulkosuomalaisia ja tiedottavat mahdollisuuksista